

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**SOUČINNOST POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A
OBECNÍ POLICIE SE ZAMĚŘENÍM NA OKRES
JIHLAVA**

Autor práce:	Vlastimil HARUDA
Studijní obor:	Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia:	Kombinované studium
Vedoucí práce:	Mgr.et Bc. Josef K ř í h a
Katedra:	Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za trpělivost, ochotu, pomoc a cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Dále zástupci ředitele Městské policie Jihlava panu Bc. Stanislavu Mašterovi za odborné rady z oblasti problematiky městské policie.

Dále vedoucímu Obvodního oddělení Policie České republiky Jihlava npor. Petru Krčálovi za informace z problematiky základního útvaru pořádkové policie v Jihlavě.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1. Výklad a obecná východiska základních pojmů.....	8
1.1 Obecné základy součinnosti služby pořádkové policie a obecní (městské) policie.....	10
2. Právní základy součinnosti pořádkové policie a obecní (městské) policie.....	13
2.1 Legislativní nástroje činnosti pořádkové policie.....	13
2.1.1 Další legislativní prostředky Policie České republiky.....	13
2.1.2 Úkoly v běžném výkonu služby Policie České republiky.....	15
2.1.3 Legislativní nástroje činnosti obecní (městské) policie.....	16
2.1.4 Další legislativní nástroje obecní (městské) policie.....	17
2.1.5 Úkoly v běžném výkonu zaměstnání strážníka.....	18
3. Vybrané problémy praktické aplikace součinnosti.....	19
3.1 Oprávnění policisty.....	19
3.2 Oprávnění strážníka.....	20
3.2.1 Komparace zákonných oprávnění policisty a strážníka.....	20
3.3 Analýza změn zákona o obecní policii v návaznosti na spolupráci Policie České republiky a obecní policie.....	22
3.4. Analýza změn zákona o Policii České republiky v návaznosti na spolupráci Policie České republiky a obecní policie.....	24
3.5 Výcvik a taktika zákroku v součinnosti Policie ČR a obecní policie.....	26
4. Odborná způsobilost strážníků a policistů.....	26
4.1 Postavení strážníka a policisty v pozici k zaměstnavateli.....	28
4.2 Rozdíl použití zbraně policisty a strážníka podle původní a nové právní úpravy.....	30
5. Systémová opatření, praktická realizace spolupráce, směřovaná k zefektivnění a koordinaci činnosti obecní policie a základních útvarů Policie České republiky.....	33
5.1 Faktory ovlivňující součinnost.....	35
5.2 Profesní etika jako subjektivní faktor ovlivňující součinnost.....	36
6. Právní základy vzniku a existence městské policie v Jihlavě.....	40
6.1 Policie České republiky v Jihlavě.....	41
6.1.1 Řízený rozhovor s vedoucím Obvodního oddělení Policie České republiky Jihlava npor. Petrem Krčálem.....	42

6.2 Vybrané problémy praktické aplikace součinnosti Policie České republiky a městské policie v Jihlavě.....	43
6.2.1 Řízený rozhovor se zástupcem ředitele Městské policie v Jihlavě Bc. Stanislavem Mašterou.....	44
6.3 Praktické příklady vztahů Policie České republiky a Městské policie Jihlava.....	45
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	50
SEZNAM PŘÍLOH.....	52
PŘÍLOHY	53
ABSTRAKT.....	58
ABSTRAKT.....	59

ÚVOD

Současná situace policejní práce, zaznamenává velkých změn, a to v oblasti samotného složení, organizace, systému činností, dostává novou územní působnost, mění se organizační struktura, systém má tendenci se zjednodušovat, ne však na úkor kvality a kvantity, ale naopak se snahou o zefektivnění a lepší koordinaci na úrovni vedení, až k samotným výkonným článkům.

Policie usiluje o změnu působnosti, rozšíření svých pravomocí a kompetencí, uchyluje se k vlastní ekonomické samostatnosti, snaží se nastavit vlastní systém vzdělávacího programu pro svůj rezort, snaží se o větší transparentnost, průhlednost vůči občanovi tohoto státu, usiluje o debyrokratizaci současného systému policie a vstřícný přístup k občanům.

V úvodní myšlence není hovořeno o slovech partnerství, spolupráce, vzájemná součinnost, policie a obecní orgány, veřejný pořádek, veřejnoprávní smlouva, bezpečnost vnitřní, bezpečnost vnější, obecní (městská) policie a etika. To všechno jsou skvostná přání a cíle, k jejichž naplnění a uskutečnění vede dlouhá a nelehká cesta. Snad to je dostatečnou inspirací, proč jsem zvolil téma své bakalářské práce s názvem „ Součinnost Policie České republiky a obecní policie se zaměřením na okres Jihlava.“

Důvodem výběru oblasti Jihlava pro zkoumané téma, je reorganizace Policie České republiky, kde od 1.1.2009, v souladu se *zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů* (dále jen zákon o policii),¹ vzniká Krajské ředitelství policie kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě. Jeho součástí se stává i Okresní ředitelství Policie České republiky v Pelhřimově, kde není zřízena obecní (městská policie), a kde jsem zařazen ve služebním poměru. Městská policie Jihlava je tak nejbližší činnou složkou svého druhu, s vazbou na výkon mého povolání a osobních zkušeností.

Zmíněné téma bude zpracováno s cílem poukázat na současný stav ozbrojeného bezpečnostního sboru, kterým je bez pochyb Policie České republiky, zejména pak

¹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

základní útvar pořádkové policie a Městská policie v Jihlavě. Pozornost bude soustředěna na výkonné články těchto subjektů, a to řadového policistu a strážníka obecní (městské) policie.

Cílem bude zejména upozornit na negativní a pozitivní prvky jednotlivých zákonných oprávnění, legislativní nástroje umožňující zmiňovanou součinnost.

Předpokladem vypracování bakalářské práce, by měl být ucelený obraz o pravomocích výkonných článků zkoumaných subjektů, základních útvarů pořádkové policie a obecní (městské) policie, které se přímo v praxi podílejí na zajištění veřejného pořádku, občanského soužití, problematiky dopravy, zajišťování konání různých kulturních či sportovních akcí apod..

Domnívám se, že právě spolupráce těchto subjektů, je budoucností pro zdařilou eliminaci vznikajících problémů společnosti a předpokladem pro zefektivnění a lepší koordinaci ve vzájemném, společném působení na stanovený cíl.

Při vypracování bakalářské práce bych se chtěl zaměřit na studium dostupné literatury a dalších informačních zdrojů, zabývajících se zkoumaným problémem. Provedením analýzy těchto studovaných materiálů bych chtěl docílit vytýčených předpokladů samotné tvorby práce.

Dále bych chtěl v práci uplatnit metodu řízeného rozhovoru, a touto cestou získat poznatky pro zadané téma, a to jak z prostředí Městské policie Jihlava, tak Obvodního oddělení Policie České republiky v Jihlavě. Vzhledem k tomu, že jsem ve služebním poměru ve smyslu *zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů* (dále jen zákon o služebním poměru),² budu u praktických poznatků z oblasti pořádkové policie, využívat zejména svých osobních zkušeností z výkonu služby.

V práci bude poukázáno na možná systémová opatření k zefektivnění a koordinaci zkoumaných subjektů, a na faktory ovlivňující součinnost.

Cílem práce je také zviditelnit základní útvar pořádkové policie v Jihlavě, stejně jako Městskou policii v Jihlavě a poukázat i praktickým příkladem na místní součinnostní vztahy.

V samotném závěru se pokusím zhodnotit a zrekapitulovat stanovené cíle.

² Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

1. Výklad a obecná východiska základních pojmů

Rok 1991 je rokem, kdy zákon svěřuje obcím do samostatné působnosti i zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Současně je zmocňuje, aby si k zabezpečování těchto místních záležitostí veřejného pořádku zřídili obecní policii. Uplynulo již téměř 18 let od tohoto rozhodného okamžiku a během této doby se postupně formoval, vyšel v platnost, a následně se novelizoval *zákon č. 553/1991 Sb., ze dne 6. prosince 1991, ve znění pozdějších předpisů*, (dále jen zákon o obecní policii),³ zejména přijetí *změnového zákona č. 274/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů*.

Vedle tohoto dobře se formujícího a smysluplného zákona, stojí neméně dobře postavený ozbrojený bezpečnostní sbor Policie České republiky, který je nástrojem a vykonavatelem státní moci. Tento ozbrojený sbor, jak je zřejmé, je represivní složkou, která nalézá svá práva a povinnosti v *zákoně o policii*.⁴

Obecní policie - je orgánem obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně v rámci samostatné působnosti, kam patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejich občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy a záležitosti, které do působnosti obce svěří zákon.

Aby měla obec reálnou možnost následně kontrolovat dodržování stanovených pravidel chování, patří do její samostatné působnosti i zřizování obecní policie jako orgánu obce a také její možné zrušení.⁵

Policie České republiky – je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který slouží veřejnosti a jeho úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku, veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy

³ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů

⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁵ SKARKA, O. *Zákon o obecní policii*. Příbram, 2002. s. 25 – 50.

Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.⁶

Obec - je základní územní samosprávný celek, označovaný jako obecní zřízení a její právní základ je zakotven v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o obcích)⁷

Součinnost – je způsob vzájemného působení dvou nebo několika subjektů, a to ať již v negativním nebo pozitivním duchu, což s sebou přináší spoustu podnětů k přetváření, uzpůsobování a upravování vztahů, vedoucí k žádoucímu stavu tzv. součinnosti.⁸

Spolupráce = **Součinnost**, neboť význam slova součinnost, znamená současné působení, vyjadřuje spolupracování a spolupůsobení. Pokud jsou dva nebo více subjektů ve vzájemné součinnosti, pak každý účastník při společné činnosti působí ve spolupráci. Proto není cílem uvedené práce, spatřovat rozdíl slova součinnost a spolupráce, ale vnímáme je jako synonyma a takto budou prezentována.

Veřejný pořádek - je souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachovávání je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.⁹

Veřejnoprávní smlouva – uzavíraná v oblasti obecní policie je platná v souladu s ust. § 3a zákona o obecní policii¹⁰ a to především v rozsahu působení obecní policie na území jiné obce.

Bezpečnost - lze pojmut jako společností garantovaná schopnost zamezení, překročení rizika nad únosnou mez. Rizika a hrozby mohou směřovat jak vůči obyvatelstvu, svrchovanosti státu, vnitřního pořádku, majetku, plnění mezinárodních závazků a dalších společenských zájmů. Zajištění bezpečnosti lze zároveň chápat jako soubor

⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

⁸ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II.* Praha, 2003. s. 144.

⁹ MACEK, P., FILÁK, A. *Pořádková činnost policie.* Praha, 2002. s. 17.

¹⁰ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd.předpisů

opatření, metod jednání a forem konání směřující k zajištění vnitřní, vnější a mezinárodní bezpečnosti.

Vnější bezpečnost – zajištění územní celistvosti, vnější svrchovanosti a nezávislosti státu, nedotknutelnosti státních hranic, ochrana zastupitelských úřadů, členů diplomatického sboru a občanů v případě mimořádné události v zahraničí, po jejím vzniku.

Vnitřní bezpečnost – „znamená zachování a zajištění vnitřních funkcí státu, ochranu jeho demokratických základů, ochranu vnitřního pořádku, bezpečnosti a zákonnosti, ochrana života a zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí před hrozbami majícími původ na území státu.“¹¹

1.1 Obecné základy součinnosti služby pořádkové policie a obecní(městské) policie

Obec v samostatné působnosti pečuje o ochranu veřejného pořádku v souladu s místními zvyklostmi. Obec může obecně závaznou vyhláškou ukládat povinnosti k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly veřejný pořádek v obci narušit nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány.¹²

Činnost obecní policie je koncipována jako činnost veřejně prospěšná, jejímž prostřednictvím obec zajišťuje klid a pořádek na svém katastrálním území.

Obecní policie však v žádném případě nenahrazuje a ani nemůže nahradit činnost policejních bezpečnostních sborů, neboť na obce nelze přenést některé garance, které svým občanům může poskytnout výhradně jen stát. Proto pokud jsou nebo budou obecní policii ukládány povinnosti zasahující do působnosti jiných orgánů nad stanovený rámec, budou se požadavky kladené na strážníky omezovat většinou jen na požadavky bezprostředního zákroku nebo neodkladného úkonu a to zpravidla ve

¹¹ PYTEL, L., HEJDA, J. *Vybrané zákonné úpravy, bezpečnostní složky a jejich právní rámec v ČR*. Praha, 2006. s. 6.

¹² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

prospěch jiného orgánu. Např. povinnost bez zbytečného odkladu oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a podle povahy zároveň povinnost zajistit místo činu proti vstupu nepovolaných osob. Bude sem patřit rovněž i povinnost poskytnout první pomoc zraněné osobě, zastavování vozidel před přechodem pro chodce, či usměrňování provozu na pozemních komunikacích v případě, že řízení takového provozu není zajištěno policií.

Strážník může např. odmítnout zadržet ozbrojeného pachatele, teroristu, zlikvidovat výbušninu apod., Jelikož je to nad rámec úkolů, které podle zákona plní. Zákon v některých případech přímo specifikuje, kdy není strážník povinen zákrok provést.

Na druhou stranu i v těchto případech nesmí zůstat strážník nečinný a je povinen učinit jiná opatření, např. (vyklidit nebezpečný prostor), kde by se měla nacházet výbušnina. A zakázat do těchto míst vstup nepovolaným osobám, ale zejména povinnost vyrozumět policii nebo jiný orgán. Poskytnout požadovanou pomoc je omezeno pouze na katastrální území obce. Kde strážník působí. V neposlední řadě je strážník povinen požadovanou pomoc odmítnout v případě, že by svým jednáním spáchal trestný čin, či jinak porušil zákon. Pomoc rovněž odmítne, pokud by byla v rozporu s opatřením policie.

Již z uvedeného důvodu, ale nejen proto, je nezbytná spolupráce obecní policie s policií. Bez vzájemné spolupráce si ani nelze realizaci některých úkolů, a to jak Policie České republiky, tak i obecní policie, představit.

Příkladem je možno uvést posláni obecní policie, kterým je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a porovnat jej s jedním z úkolů policie, a to spolupůsobením při zajišťování tohoto veřejného pořádku, a pokud byl porušen, činit opatření k jeho obnovení. Vedle toho je úkolem policie chránit bezpečnost osob a majetku, přičemž strážníci mají povinnost při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku k ochraně osob a majetku přispívat.

Samozřejmě je zde celá škála vzájemné spolupráce, kdy strážník je povinen policii bez zbytečného odkladu oznámit důvodné podezření z trestného činu a podle povahy věci též zajistit místo činu proti vstupu nepovolaným osobám, spolupůsobící při pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách. Na druhé straně policie na žádost strážníka ověřuje totožnost osob.

Na základě zákona o obcích má starosta obce oprávnění požadovat od policie spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku a policie je podle zákona o Policii ČR povinna požadovanou spolupráci poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné úkoly.

Vztahy mezi policií a obecní policií jsou blíže upraveny *nařízením vlády ČR č. 397/1992 Sb.*, kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie České republiky k orgánům obcí a obecní policii. Na základě tohoto nařízení, jsou plněny úkoly při ochraně veřejného pořádku ve spolupráci s orgány obce a obecní policií.

Tato spolupráce byla prováděna a uskutečňována na úrovni okresního (městského) ředitelství Policie České republiky, s orgány obcí a obecní policií v obcích. To vše však jen do konce roku 2008, neboť současná doba reorganizace policie, mění subjekt okresního ředitelství na subjekt územního odboru. Patří sem doporučení přijímání opatření k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, přednášky zaměřené na výchovu občanů k dodržování obecně závazných právních předpisů a k předcházení protispoločenské činnosti, vzájemné informování o okolnostech, které mohou vážně ohrozit veřejný pořádek.

Vzájemné dohody ředitele policejního útvaru s osobou, která obecní policii řídí, pokud některé úkoly budou policisté plnit společně se strážníky, povinnost policie plnit úkoly při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, uložené jí starostou obce, pokud obec není schopna si je zajistit sama a povinnost policie předkládat obcím nejméně jednou ročně písemnou zprávu o stavu veřejného pořádku v jejich územních obvodech a pokud v obci byla zřízena obecní policie, povinnost v této zprávě zhodnotit vzájemnou spolupráci a další.

Obecní policie může na základě veřejnoprávní smlouvy vykonávat úkoly podle zákona i na území jiných obcí, ve kterých obecní policie zřízena nebyla. Jsou tak jistě vytvořeny příznivější podmínky pro menší obce, které nedisponují dostatečnými finančními prostředky pro financování vlastní obecní policie, sdruží své finanční prostředky a strážníci pak za podmínek stanovených veřejnoprávní smlouvou můžou působit i na katastru této obce či města.¹³

¹³ SKARKA, O. *Zákon o obecní policii*. Příbram, 2002. s.76.

*Zákon o policii*¹⁴ ukládá policii chránit bezpečnost osob a majetku. Policie se snaží vytvořit takové klima, ve kterém budou občané bezpečni ve vztahu ke svému zdraví a životu, ale i k majetku. Strážníkům zákon neukládá, aby chránili bezpečnost osob a majetku, ale mají k jejich ochraně přispívat.

2. Právní základy součinnosti pořádkové policie a obecní (městské) policie

2.1 Legislativní nástroje činnosti pořádkové policie

Policie České republiky, stejně jako obecní policie, jsou složky, které stejně jako složky další, bezpečnost zajišťují, ve snaze udržet rámeček bezpečnosti v určitých mezích, a tolerancích, které jsou pro společnost únosné a nad rámeček nevybočující z normálu.

Policie České republiky, jejíž legislativním prostředkem je zejména *zákon o policii*, je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky, které jí vytváří podmínky pro plnění úkolů. Policejní prezident odpovídá za činnost policie ministrovi vnitra. Policie České republiky je tvořena útvary, které jsou hierarchicky uspořádané. Vrchol tvoří policejní prezidium v čele s policejním prezidentem, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství. Policejní prezidium řídí činnost policie. Krajské ředitelství je organizační složkou státu a účetní jednotkou, jehož příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. V čele krajského ředitelství je krajský ředitel, který je také vedoucím organizační složkou státu. Útvary policie zřízené v rámci jeho působnosti jsou vnitřními organizačními jednotkami krajského ředitelství. V policii je zřízeno 14 krajských ředitelství, jejichž územní obvod je shodný s územím vyššího územního samosprávného celku. Bližší úpravu organizace policie, zejména řízení útvarů a služeb policie, součinnost mezi nimi a způsob jejich hospodářského zabezpečení stanoví na návrh policejního prezidenta ministr vnitra.

2.1.1 Další legislativní prostředky Policie České republiky :

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní zákon), jehož účelem je chránit zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob. Prostředky

¹⁴ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

k dosažení účelu trestního zákona jsou pohrůžka tresty, ukládání a výkon trestů a ochranná opatření.¹⁵

Zde má své místo sociální ochrana, která se zabývá trestně právními vztahy a sociálně psychologickými zákonitostmi, které vznikají při porušování trestně právních norem. Stejně tak řeší účinky všech druhů trestu na psychiku člověka, problematiku ochranné výchovy a ochranného léčení, zabývá se způsobem zacházení s pachatelem, poznávání jeho osobnosti, vytvářením preventivních opatření, vytvoření systémů sociální péče a následné reintegrace pachatele do společnosti.¹⁶

*Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen trestní řád), jehož účelem je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.*¹⁷

*Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je vést občany k tomu, aby dodržovali zákony a jiné právní předpisy a respektovali práva spoluobčanů, zejména aby občané neztěžovali plnění úkolů státní správy, nerušili veřejný pořádek a občanské soužití.*¹⁸

*Nařízení vlády České republiky č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie České republiky k orgánům obcí a obecní policii. Nařízení ukládá Policii České republiky plnění úkolů při ochraně veřejného pořádku ve spolupráci s obecní policií a na jaké úrovni se spolupráce provádí. Policejní útvary se vyjadřují k návrhům obecně závazných vyhlášek a jiných opatření obcí k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Policejní útvary na základě vlastních poznatků a zkušeností doporučují orgánům obce přijetí příslušných opatření, podílejí se na výchovné a preventivní činnosti obcí. Policejní útvary předkládají písemné zprávy o stavu veřejného pořádku v územních obvodech, kde se hodnotí celkový stav a spolupráce s obecní policií. Předmětem je i řešení společného postupu při zajišťování různých společenských akcí apod..*¹⁹

¹⁵ Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů*

¹⁶ ČERNÍKOVÁ, V., MAKARIUSOVÁ, V. *Sociální ochrana*. Praha, 1996. s. 22.

¹⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů*

¹⁸ Zákon č. 200/1990 Sb., *o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů*

¹⁹ NV České republiky č. 397/1992 Sb., *o úpravě vztahů Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii*

Policie České republiky využívá pro různé oblasti své činnosti, další specifické legislativní nástroje, jako je zákon o obcích, zákon o zbraních a střelivu apod. Základními úkoly činnosti Policie České republiky, je ochrana celospolečenských zájmů a hodnot, zejména zákonnosti, státu, ústavních základů a institucí, zabezpečení nerušeného výkonu funkce všech orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

Dále sem patří ochrana fyzických osob, jejich života, zdraví, lidské důstojnosti, ale i právnických osob. Patří sem samozřejmě ochrana majetku, a to bez rozdílu vlastnictví.

2.1.2 Úkoly v běžném výkonu služby Policie České republiky

- chrání bezpečnost osob a majetku
- spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a byl-li porušen, činí opatření k jeho obnovení
- vede boj proti terorismu
- odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele
- koná vyšetřování o trestných činech
- zajišťuje ochranu státních hranic ve vymezeném rozsahu
- zajišťuje ochranu ústavních činitelů České republiky a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území České republiky poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod
- zajišťuje ochranu zastupitelských úřadů, ochranu sídelních objektů Parlamentu, pokud zákon nestanoví jinak, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničních věcí ČR, MV a dalších objektů zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, které určí vláda na návrh ministra vnitra
- dohlíží na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobí při jeho řízení
- odhaluje přestupky
- projednává přestupky, pokud tak stanoví zvláštní zákon, zákon o přestupcích
- vede evidence a statistiky potřebné pro plnění svých úkolů
- vyhlašuje celostátní pátrání

- na základě vyznamění orgány Vězeňské služby České republiky provádí úkony související s bezprostředním pronásledováním osob, které uprchly z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody
- zadržuje svěřence s nařízenou ústavní nebo uloženou ochrannou výchovou, kteří jsou na útěku a spolupůsobí při jejich vyhledávání
- zajišťuje ochranu jaderných zařízení, podílí se na fyzické ochraně jaderného materiálu při jeho přepravě podle zvláštního zákona, *zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření*, tzv. atomový zákon a další.²⁰

2.1.3 Legislativní nástroje činnosti obecní (městské) policie

Stěžejním nástrojem, kterým je dána působnost obecní policie, je *zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů*, zejména pak přijetím tzv. *změnového zákona*, vydaného 11. srpna 2008, *zákona č. 274/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů*, který upravuje činnost strážníků obecní (městské) policie, která je koncipována jako činnost veřejně prospěšná. Řeší otázku, že obecní policie je orgánem obce, a že je zřizována a může být zrušena obecním zastupitelstvem, obecně závaznou vyhláškou. Dále je zde stanoveno, že při plnění svých úkolů spolupracuje obecní (městská) policie s Policií České republiky.

Hlavním úkolem je zabezpečit místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Samozřejmě, že obecní policie plní další úkoly, které provádí formou veřejné služby, kterou obec musí poskytovat občanům a osobám zdržujícím se na územní obce. K úkolům obecní policie a potažmo strážníka jako veřejného činitele patří samozřejmě i další úkoly, které musí realizovat v plném rozsahu.

Obecní policie jako orgán obce je zřizován a zrušen zastupitelstvem obce v samostatné působnosti formou obecně závazné vyhlášky. Obecní policii řídí starosta, pokud není obecním zastupitelstvem pověřen jiný člen zastupitelstva, který by jménem obce jednal v pracovněprávních vztazích strážníků.²¹

²⁰ PYTEL, L., HEJDA, J. *Vybrané zákonné úpravy, bezpečnostní složky a jejich právní rámec v ČR*. Praha, 2006. s. 38-40.

²¹ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů

2.1.4 Další legislativní nástroje obecní (městské) policie

Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů Hlava sedmá. Územní samospráva, čl. 99 stanoví, že Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky²²

Zákon o obcích, Hlava IV, Díl 2, § 84, odst. 2, písm. s) Zastupitelstvu obce je vyhrazeno zřizovat a zrušovat obecní policii²³

Nařízení vlády České republiky č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahů Policie České republiky k orgánům obcí a obecní policii, zmocňuje okresní a obvodní ředitelství Policie České republiky ke spolupráci s obecními policiemi s možností dohodnout podrobnosti při zabezpečování veřejného pořádku s ohledem na místní podmínky²⁴

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii, kde jsou stanoveny odborné předpoklady strážníka, způsob jejich ověřování, postup při vydávání osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů strážníka a jednotné prvky stejnokrojů strážníků a označení motorových vozidel obecní policie.²⁵

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákoník práce), upravující pracovně právní vztahy strážníka obecní policie s výjimkou řízení obecní policie a subjektu zastupujícího obec v pracovněprávních vztazích strážníka²⁶

Zákon o policii, Hlava čtvrtá, § 16, který upravuje spolupráci Policií České republiky a orgány obce při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a Hlava desátá, § 78, který upravuje předávání informací Policií České republiky orgánům veřejné správy, včetně informací zpracovávaných v policejních evidencích.²⁷

²² Ústava České republiky, zákon č. 1/1993 Sb. ve znění pozdějších předpisů

²³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Nařízení vlády České republiky č. 397/1992 Sb., o úpravě vztahů Policie ČR a obecní policie

²⁵ Vyhláška MV č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii

²⁶ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

²⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Při výkonu povinností a oprávnění se strážník řídí platným právním řádem České republiky, včetně *zákona č. 500/2004 Sb., správní řád*, ve znění pozdějších předpisů, *zákona o přestupcích*, ve znění pozdějších předpisů, *zákona č. 361/200 Sb., o provozu na pozemních komunikacích*, ve znění pozdějších předpisů a o změnách některých zákonů, vyhlášky ministerstva dopravy a spojů č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích.

2.1.5 Úkoly v běžném výkonu zaměstnání strážníka

- přispívá k ochraně bezpečnosti osob a majetku
- dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití
- přispívá v rozsahu stanoveném zákonem o obecní policii nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích
- odhaluje přestupky a jiné správní delikty
- upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k jejich nápravě

Dalšími novelizacemi zákona o obecní policii, plní tento subjekt další úkoly :

- obec, která obecní policii nezřídila, může uzavřít s obcí v témže vyšším územním samosprávném celku, která tak učinila, uzavřít veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie plnit své úkoly na území této obce
- pravomoc odhalovat přestupky byla přesunuta přímo do zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, strážník je oprávněn v blokovém řízení řešit přestupky, jejichž projednávání spadá do působnosti obce
- obecní policie má oprávnění k plnění svých úkolů vyžadovat od příslušných orgánů zákonem konkrétně stanovené informace z jejich informačních systémů, jako jsou hledané a pohřešované osoby, odcizená motorová vozidla apod.
- obecní policie zpracovává osobní údaje k plnění svých úkolů, pořizuje zvukové, obrazové a jiné záznamy z míst veřejně přístupných

- podle zákona o obecní policii může obecní policie obce, která tento orgán zřídila, působit na území obce, která obecní policii nezřídila. Musí však jít o obce na území jednoho kraje, je zde určený rozsah úkolů, které na území dotčené obce vykonává a podmínkou je souhlas příslušného krajského úřadu, vydaného v přenesené působnosti ve správním řízení²⁸

Zabezpečování a ochrana veřejného pořádku a další úkoly plněné službou pořádkové policie, jsou základní činností, nejde však o jednoduchý proces.

Množstvím a složitostí protiprávních jednání, která narušují veřejný pořádek, stejně jako v ostatních oblastech mezilidských vztahů, vyžaduje koordinaci sil a prostředků dalších subjektů, které se také podílejí na plněných souvisejících úkolů. Na zapojené subjekty lze pohlížet a klasifikovat je do dvou základních skupin :

- první skupinou jsou služby Policie České republiky
- druhou skupinou jsou ostatní bezpečnostní orgány (obecní policie apod.)

Na zabezpečení ochrany veřejného pořádku a zajištění dalších veřejnoprávních úkolů se podílí téměř všechny policejní služby a řada bezpečnostních orgánů. Pokud bychom hovořili o obecných základech součinnosti služby pořádkové policie, pak lze říci, že obsahem součinnosti při zabezpečování ochrany veřejného pořádku je společná, organizovaná a plánovaná činnost služby pořádkové policie a ostatních policejních a bezpečnostních složek, která je zaměřená právě na ochranu veřejného pořádku.²⁹

3. Vybrané problémy praktické aplikace součinnosti

3.1 Oprávnění policisty

- oprávnění požadovat vysvětlení
- oprávnění požadovat prokázání totožnosti
- zajištění

²⁸ PYTEL, L., HEJDA, J. *Vybrané zákonné úpravy, bezpečnostní složky a jejich právní rámec v ČR*. Praha, 2006. s.40-44.

²⁹ MACEK, P., a kol. *Pořádková činnost policie*. Praha, 2003. s. 97-98.

- oprávnění k omezení pohybu agresivních osob
- oprávnění odebrat zbraň
- oprávnění k prohlídce dopravních prostředků
- oprávnění při zajišťování bezpečnosti chráněných osob
- oprávnění zakázat vstup na určená místa
- oprávnění k držení nebezpečných látek
- oprávnění při zajišťování bezpečnosti civilní letecké dopravy
- oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven
- oprávnění při zajišťování bezpečnosti železniční dopravy
- oprávnění otevřít byt nebo jiný nebytový prostor
- oprávnění rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj
- oprávnění k používání výbušnin a výbušných předmětů
- oprávnění k používání podpurných operativně pátracích prostředků
- oprávnění k úkonům v souvislosti s řízením o přestupcích³⁰

3.2 Oprávnění strážníka

- oprávnění požadovat vysvětlení
- oprávnění požadovat prokázání totožnosti
- oprávnění předvést osobu
- oprávnění odebrat zbraň
- oprávnění zakázat vstup na určená místa
- oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor
- oprávnění odejmout věc
- oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven³¹

3.2.1 Komparace zákonných oprávnění policisty a strážníka

Po provedení komparace rozsahu oprávnění policisty a strážníka, je zapotřebí konstatovat, že ustanovení § 12 zákona o obecní policii, o prokázání totožnosti, kde oprávnění strážníka je velice úzce vymezeno, neboť může požadovat pouze zjištění základních údajů, o jménu, příjmení, datech narození a bydlišti, může policista tyto

³⁰ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

³¹ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

skutečnosti ověřit i u osoby, která se zdržuje v bezprostřední blízkosti chráněných objektů, dále u osoby, která má na místě veřejnosti přístupném zbraň, které by mohlo být užito k násilí nebo pohrůžce násilí. Stejně je tomu i u osoby, která se zdržuje v blízkosti místa, kde došlo ke spáchání trestného činu, dopravní nehodě nebo nějaké jiné, mimořádné události.

V uvedeném případě, kdy strážník žádá policii o zjištění údajů z registračních systémů MV, vyskytují se zřídka problémy, a to zejména v časové prodlevě, která přichází s dotazem na jiný součinnostní subjekt. Neboť pokud by strážník disponoval svými prostředky ke zjištění totožnosti, tato prodleva by byla odstraněna.

Další rozdílné podmínky zejména zákonné podoby, lze spatřovat v oprávnění k omezení pohybu agresivních osob, kde bezpochyby strážníkům Městské policie Jihlava chybí možnost zabránění poškozování cizího majetku, u osob, které se pokusí o útěk, a to právě touto cestou, připoutáním k vhodnému předmětu.

Pokud vezmeme oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven, pak zjistíme, že policista na rozdíl od strážníka je schopen plnit toto oprávnění i v případě, že skončila prodejní či provozní doba a lze mít důvodně za to, že se v těchto prostorách zdržují osoby. Stejně je toto oprávnění realizovatelné pouze pro policistu v případě, že v uvedených prostorách probíhá nákup použitého zboží nebo zboží bez dokladu nabytí, je přijímáno zboží do zástavy nebo zprostředkováváno přijímání do zástavy, či nákup zboží. Tímto je samozřejmě omezena akceschopnost strážníků, zejména ve městě Jihlava, kde jsou takových provozoven desítky.

Ne jinak je tomu v případě oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor, kdy strážník pokud má důvodně za to, že se v bytě nachází mrtvola, nemůže provést zákrok či úkon, pouze vyrozumí nejbližší policejní útvar.

U oprávnění k prohlídce dopravních prostředků, kdy policista v rámci pátrání po hledaných osobách, zbraních, střelivu, výbušninách, omamných prostředcích, při pronásledování pachatelů některých úmyslných trestných činů, je oprávněn dopravní prostředky prohlížet, strážník toto oprávnění nemá.³²

³² SKARKA, O. *Obecní policie*. Příbram, 2003. s. 93-95.

Vzhledem k těmto dílčím oprávněním a povinnostem jednotlivých subjektů, kterými jsou Policie České republiky jako bezpečnostní ozbrojený sbor, řídící se do konce kalendářního roku 2008, původním *zákonem o policii*, a Městská policie Jihlava jako orgán města Jihlavy, řídící se dosavadní platnou právní úpravou *zákona o obecní policii*, je zřejmé, že součinnost těchto subjektů je nevyhnutelná.

S datem 31.12.2008 však končí účinnost těchto stěžejních zákonů, a to *zákona o Policii České republiky* a *zákona o obecní policii*. Od 1.1.2009 se bezpečnostní ozbrojený sbor Policie České republiky řídí *zákonem č. 273/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů*, stejně jako obecní policie se řídí *zákonem č. 553/1991 Sb., ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů*.

Tyto zákony, které jsou součástí právního řádu České republiky, přinášejí pro oba subjekty závažné změny, a to nejen v rámci jednotlivých resortů, ale promítá se tato změna zejména do oblasti spolupráce.

3.3 Analýza změn zákona o obecní policii v návaznosti na spolupráci Policie České republiky a obecní policie

Ustanovení § 1 *zákona o obecní policii* hovoří o tom, že obecní policie spolupracuje v rozsahu stanoveném zákonem nebo zvláštním právním předpisem s Policií České republiky, státními orgány a orgány územních samosprávných celků. Dále se v tomto ustanovení dotýká práva obecní policie, plnit svěřené úkoly i na území jiné obce, pokud tak stanoví zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon. Toto ustanovení přímo spolupráci ukládá, a dává prostor pro plnění úkolů a využití součinnostních možností, které zákon umožňuje.

Ustanovení § 2 *zákona o obecní policii* dostává podobu, kdy strážník již dohlíží na dodržování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce, které jsou v mnoha případech právě reakcí na problémy místních záležitostí veřejného pořádku. Strážník nepřispívá, ale podílí se v rozsahu stanoveném zákonem na dohledu na bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Strážník již pouze neupozorňuje, ale podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a činí opatření k jeho obnovení, v rozsahu svých povinností a oprávnění.³³

³³ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů

Velice podstatnou částí právní úpravy v oblasti spolupráce policie a obecní (městské) policie je, že strážník se podílí na prevenci kriminality v obci. Zákon dále přímo ukládá obecní policii poskytovat za účelem zpracování statistických údajů Ministerstvu vnitra na požádání údaje o obecní policii.

Ustanovení § 3b a § 3c zákona o obecní policii řeší zákonné podmínky kdy, v jaké lokalitě a v jakém množství využít strážníky ve stavu, kdy je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. Tato ustanovení řeší aktuální problémy současnosti, a to v oblastech krizových stavů, které mohou nastat, a kde je spolupráce nevyhnutelnou nutností.

Dále jsou zpřísněny podmínky uchazečů na místo strážníka, kde ustanovení § 4 zákona o obecní policii, ve znění změnového zákona, ukládá, aby strážník dosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou a dotýká se zdravotní způsobilosti. Zde je zúžen okruh možných uchazečů, ale je zvyšována prestiž subjektu obecní (městské) policie.

Velice podstatných změn zaznamenává zákon o obecní policii v oblasti povinností a oprávnění strážníků. Ustanovení § 6 zákona o obecní policii hovoří o tom, že strážník je povinen poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností podle tohoto nebo zvláštního zákona každému, kdo o ni požádá.

Nově řeší úprava i výzvu strážníka, a to v ustanovení § 7 zákona o obecní policii, kde pokud mu to povaha zákroku dovoluje, použije strážník před výzvou slov „Jménem zákona“.

Zde stejně jako v ustanovení následujícím, dochází k vyšší míře sladění dotčených subjektů, v rámci jejich součinnosti.

Ustanovení § 8 zákona o obecní policii, ve znění změnového zákona nově hovoří o tom, kdy strážník nemusí provést zákrok nebo úkon, a to v případě, že je zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit. Dále uvádí, že strážník neprovede zákrok nebo úkon, jestliže by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru.

Ustanovení § 11a zákona o obecní policii, které hovoří nově o oprávnění obecní policie, v rozsahu nezbytném k plnění svých úkolů, vyžadovat poskytnutí údajů z informačních systémů policie, a to zejména v odst. 1, písm. a), o totožnosti osob, které byly předvedeny na policii podle § 13 odst. 1 až 3 nebo omezeny na osobní svobodě podle § 76 odst. 2 trestního řádu.³⁴

³⁴ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů

Na základě ustanovení § 13 zákona o obecní policii, strážník využívá oprávnění předvést osobu hledanou nebo pohřešovanou policií, a dále osobu která svým jednáním narušuje veřejný pořádek, ohrožuje život a zdraví osob anebo své vlastní nebo majetek a nelze ji jiným způsobem v takovém jednání zabránit.

Ustanovení § 17b zákona o obecní policii, které se velice citlivě dotýká spolupráce policie a obecní policie, nově umožňuje strážníkovi zabezpečovat dopravu osob do zdravotnického zařízení nebo do záchytné stanice podle zvláštního právního předpisu i mimo území obce, která obecní policii zřídila nebo která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy. Povinnosti a oprávnění podle zákona může strážník plnit pouze vůči osobě přepravované v rozsahu nezbytném pro zajištění této přepravy.

Rozšíření pravomoci získává strážník také v ustanovení § 18a zákona o obecní policii, kde je zákonem oprávněn použít pout při omezení osobní svobody ve smyslu ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, při předvedení osoby dle zákona a proti osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo strážníka, ohrožuje vlastní život, poškozují cizí majetek nebo se pokusí o útěk při zákroku strážníka. Zde má strážník možnost omezit možnost volného pohybu osoby, připoutáním k vhodnému předmětu. Vše však dle zákonné úpravy a v mezích zákona.³⁵

3.4 Analýza změn zákona o Policii České republiky v návaznosti na spolupráci Policie České republiky a obecní policie

Hlava IV, zákona o policii, ve znění pozdějších změn a doplnění, řeší oblast spolupráce a dalších vztahů policie. Díl 1, přímo řeší spolupráci. Ustanovení § 14 a § 15 zákona o policii uvádí, že policie při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i právníckými a fyzickými osobami. V oblasti spolupráce policie upozorňuje tyto orgány na skutečnosti, které se dotýkají jejich činnosti a mohou vést k ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Na základě ustanovení § 16 zákona o policii, může útvar policie uzavřít písemnou koordinační dohodu s obcí, za účelem stanovení postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.³⁶

³⁵ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd.předpisů

³⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Koordinační dohoda se zabývá formami a nástroji nepřetržité koordinace obce a útvaru policie, při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci, řeší úkoly obce a útvaru policie v oblasti prevence protiprávních jednání, ale zabývá se také finančními prostředky spojenými s dohodou.

Nová právní úprava *zákona o policii* v ustanovení § 40, řeší vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek, kde je policista oprávněn do obydlí vstoupit, pokud pronásleduje osobu, ale také v případě, že má důvodné podezření, že se v obydlí nachází týrané zvíře. Policista si může zjednat přístup do těchto prostor, a to i za použití síly.

Ustanovení § 41 *zákona o policii*, dává policistovi možnost vstupovat do živnostenských provozoven, a do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby. Pokud nemůže dosáhnout splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn za účelem vstupu do živnostenské provozovny tuto provozovnu otevřít nebo jiným způsobem si do ní zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Ustanovení § 42 *zákona o policii*, v nové právní úpravě umožňuje policistovi zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, má-li důvodné podezření, že používáním dopravního prostředku, na dopravním prostředku nebo v souvislosti s dopravním prostředkem byl spáchán trestný čin.

Policista je na základě tohoto ustanovení oprávněn nově za účelem provedení prohlídky dopravního prostředku, tento otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

Jednotlivým oprávněním, majícím podstatný vliv na součinnost policie a obecní policie, se dostalo novou zákonnou úpravou, možností vystupňovaného postupu policisty při plnění úkolů a k dosažení splnění daného úkolu cestou domoci se svých zákonných oprávnění, s možností využití všech dostupných zákonných prostředků a v neposlední řadě i za použití síly.³⁷

³⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

3.5 Výcvik a taktika zákroku v součinnosti Policie ČR a obecní policie

Výcvik a taktiku policejního zákroku si základní útvar pořádkové policie v Jihlavě zabezpečuje vlastními prostředky, na své náklady, v rámci vlastního rezortu, tak jak výcvik probíhá obvykle i na ostatních útvarech MV.

Pro město Jihlava je specifické to, že je zde zařízení Ministerstva vnitra, kterým je Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě, kde sídlí lektori výcviku Policie České republiky. Tito zde připravují na výkon služby nejen nové příslušníky ozbrojeného sboru Policie České republiky, ale v součinnosti vycházejí vstříc i Městské policii v Jihlavě. Strážníci zde absolvují pravidelný výcvik, zdokonalují se v nasazování chvatů, hmatů, úderů a kopů sebeobrany, procvičují odváděcí a poutací techniky a navazují tak v těsné spolupráci na metody výcviku Policie České republiky. Toto je přínosem pro vlastní službu, konanou zejména ve spolupráci subjektů, kterými je základní útvar pořádkové policie a Městská policie v Jihlavě, a to zejména při zajišťování společných akcí, ať jsou to akce sportovní, kulturní nebo jiné záležitosti, které se řeší v přímé spolupráci v terénu.

Zákonná podoba hovoří o tom, že školení a výcvik strážníků k výkonu oprávnění a používání služebních zbraní a donucovacích prostředků zajistí obec, která je tak povinna učinit do šesti měsíců od přijetí strážníka do *pracovního poměru*. Na žádost obce, by tento výcvik měla zajistit Policie České republiky, stejně jako je tomu v případě spolupráce městské policie a Vyšší policejní školy MV v Jihlavě.

4. Odborná způsobilost strážníků a policistů

Není však vyřešena otázka školení strážníka, které je nutné k získání osvědčení, které ověřuje jeho odbornou způsobilost k výkonu jeho profese. Strážník se ve své pracovní činnosti dostává do role veřejného činitele, kdy se jeho pracovní činnost velice podobá služebnímu poměru policistů pořádkové policie, a kdy zasahuje více či méně do lidských práv a svobod občanů. Strážník je pro získání odborné způsobilosti nucen opakovaně, periodicky obhájit osvědčení, které je pro výkon jeho profese nutné. Dle stávajícího *zákona o obecní policii*, v podobě tzv. *změnového zákona* č. 274/2008 Sb., *ve znění pozdějších předpisů*, musí být strážník občan bezúhonný, spolehlivý, starší

21 let, zdravotně způsobilý, dosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou, a má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů, neboli osvědčení. Vykonávat povinnosti a oprávnění smí však pouze s platným osvědčením, které mu vydává dle nové právní úpravy Ministerstvo vnitra ČR. Toto osvědčení lze vydávat s platností pouze a nejdéle na dobu tří let.

Toto osvědčení při splnění stanovených odborných předpokladů, je vydáno po úspěšné zkoušce, která je vykonána před tříčlennou zkušební komisí, kterou vytvoří Ministerstvo vnitra České republiky.

Obdobně je tomu i v podmínkách Městské policie v Jihlavě, která pravidelně vysílá strážníky ke splnění těchto předpokladů, na Policejní akademii v Praze. Pokud však strážník chce vykonávat povinnosti a oprávnění nepřetržitě, musí před uplynutím platnosti svého osvědčení vykonat novou zkoušku.³⁸

Policista základního útvaru pořádkové policie, který v souladu se *zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, vstupuje do *služebního poměru*, dostává se při prvotním přijetí do služebního poměru na dobu určitou, která trvá tři roky. Do služebního poměru na dobu neurčitou, se dostává po uplynutí této doby tří let, jestliže úspěšně vykoná služební zkoušku a podle závěru služebního hodnocení dosahuje alespoň dobrých výsledků ve výkonu služby. Pokud bychom srovnávali zkoušku odborné způsobilosti k výkonu povinností a oprávnění u obecní (městské) policie, pak služební zkouška se na rozdíl od zkoušky strážníka obecní (městské) policie neopakuje, je trvalého charakteru a při profesním růstu, je policista vyškolen v rámci specializace, kterou bude provádět.³⁹

Uváděná problematika je předmětem kritiky ze strany Asociace strážníků obecních a městských policí České republiky, kde je tato zákonná úprava považována za diskriminaci, kde strážník i přesto, že přímo spolupracuje s policistou útvaru pořádkové policie, ať již při zajišťování různých kulturních, protestních či jiných událostech, obdobným způsobem zasahuje do lidských práv a svobod, přesto je na rozdíl od pořádkového policisty nucen zkoušku odborné způsobilosti periodicky opakovat. Poukazováno je zde na policisty základních útvarů pořádkové policie, kteří

³⁸ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů

³⁹ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

mají daleko rozsáhlejší oprávnění v rámci zásahu do lidských práv a svobod, a přesto je jejich prvotní služební zkouška trvalého charakteru, která je opravňuje konat zákonné povinnosti a oprávnění po celou dobu výkonu jejich služebního poměru. Tato záležitost však není rivalitou, na níž by měla doplácet vzájemná spolupráce obou subjektů, kterými jsou Policie České republiky a obecní (městská) policie, tato záležitost je rivalitou mezi právě zmíněnou asociací a zákonodárcem.⁴⁰

4.1 Postavení strážníka a policisty v pozici k zaměstnavateli

Strážník obecní (městské) policie, není součástí ozbrojeného sboru, jakým je Policie České republiky, není tedy ve služebním poměru vůči zaměstnavateli. Ze zákona je obecní (městská) policie zřízena obcí (městem), a je tak orgánem obce či města, nikoli však obecního úřadu či magistrátu. Strážník není ani zaměstnancem obecní policie, protože tato nemá svou právní subjektivitu. Lze tedy jednoduše říci, že strážník je zaměstnanec obce či města, se všemi právy a povinnostmi jako každý jiný občan města či obce. Mezi strážníkem a obcí vzniká pracovněprávní vztah, je mezi těmito subjekty uzavřena pracovní smlouva, převážně na dobu neurčitou a všechny tyto pracovněprávní vztahy jsou zakotveny výhradně v zákoníku práce.⁴¹

Zde jde o rovnost práv a povinností ve srovnání s občanem, a tato rovnost je typická pro demokratické právní systémy. Strážník obecní policie je zde stejným nositelem práv a povinností jako ostatní občané. Strážník je zde také ve stejném postavení jako běžný občan, v postavení před soudem, orgány státní správy, jejich inspekčními a kontrolními orgány. Strážníka obecní (městské) policie nelze žádným způsobem vyjmout z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, ale i v řízení o přestupcích v souladu se *zákonem o přestupcích*⁴². Zde je možné spatřovat první rozdíl ve srovnání s policistou základního útvaru pořádkové policie, který je v případě spáchání přestupku vyňat z pravomoci a kompetence orgánů projednávající přestupky a zde je odpovědnost přenesena ke kázeňskému řízení, tak jak to stanovuje a upravuje zákon o služebním poměru.

⁴⁰ Asociace strážníků obecních a městských policií [online]. [cit.16. října 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.asompcr.cz/>>

⁴¹ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů

⁴² Zákon č. 200/90 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších předpisů

Z toho vyplývá, že nelze běžným způsobem vyřešit přestupek policisty České republiky, jako u běžného občana, čímž by došlo k znevážení jeho autority, jako osoby, která státní správu vykonává. V žádném případě však nelze říci, že by byl policista zbaven své odpovědnosti za spáchaný přestupek.

Uvedená kritéria znemožňují strážníka, vykonavatele samosprávy, uvést do služebního či obdobného poměru.⁴³

Policista základního útvaru služby pořádkové policie, je ve služebním poměru. Zde je služební poměr příslušníka Policie České republiky koncipován jako celoživotní povolání. Služební poměr je zakládán ke státu, přičemž jménem státu jedná a rozhoduje ve věcech služebního poměru bezpečnostní sbor, v němž je příslušník zařazen. Veřejnoprávní institut státně služebního vztahu umožňuje připoutat příslušníka pevněji k zaměstnavateli, než je tomu v soukromoprávním institutu smluvního zaměstnaneckého poměru. Tímto dochází k úplnému oddělení služebního poměru od soukromoprávních zaměstnaneckých poměrů upravovaných zákoníkem práce.⁴⁴

Vzhledem k těmto velkým rozdílnostem ve vztahu k zaměstnavateli, je zdůvodnitelný rozdíl rozsahu oprávnění příslušníka Policie České republiky, ve služebním poměru, který je podstatně větší a strážníka obecní (městské) policie v zaměstnaneckém poměru k obci či městu, kde je rozsah oprávnění podstatně nižší. V postavení strážníka obecní policie k zaměstnavateli, je zřejmé, že tento má převážně naplňovat zájmy obce jako samosprávnímho subjektu a následně pak zájmy státu, právě ve spolupráci s Policií České republiky, a to zejména v oblasti zajišťování veřejného pořádku, občanského soužití a dopravě.

Zde je patrný rozdíl v působnosti strážníka a policisty. Z uváděných skutečností je zřejmé, že policista ve služebním poměru, vykonává svá oprávnění a povinnosti ve vztahu ke státu, tedy na území státu, v daném místě svého služebního působení.

⁴³ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie*. Praha, 1998. s. 80-84.

⁴⁴ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

Strážník koná své povinnosti a oprávnění v závislosti na zaměstnaneckém poměru v zájmu obce či města, případně na základě veřejnoprávní smlouvy i v jiné obci, pouze v teritoriu územního plánu zájmové obce.⁴⁵

4.2 Rozdílnost použití zbraně policisty a strážníka podle původní a nové právní úpravy

Vymezení pojmu zbraň – z hlediska trestního práva je zbraní vše co může učinit útok proti tělu důraznější.⁴⁶

Trestní právo hmotné uvádí jako jednu z okolností vylučující protiprávnost, oprávněné použití zbraně, v souladu s ust. § 15 *trestního zákona*. Oprávněné použití zbraně je kromě jiných předpisů, které toto ustanovení naplňují, uvedeno v souladu s použitím zbraně u příslušníka Policie České republiky, a to v *zákoně č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů*. Zde se tímto oprávněním zabývá ustanovení § 39 citovaného zákona.⁴⁷

Nová právní úprava *zákona o policii* řeší tuto problematiku v ustanovení § 56. Policista je oprávněn použít zbraň :

- aby v případě nutné obrany nebo při pomoci v nutné obraně odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok vedený proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby (novela tohoto zákona , s platností od 1.1.2009, v *zákoně o policii*, uvádí pouze „ v nutné obraně nebo v krajní nouzi“ a specifika již neuvádí)⁴⁸
- jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt
- nelze-li jinak překonat odpor směřující ke zmaření jeho závažného služebního zákroku
- aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet

⁴⁵ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II*. Praha, 2003. s. 83-86.

⁴⁶ HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., *Použití zbraně s zákonem*. Praha, 2000. s. 57.

⁴⁷ NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., *Trestní právo hmotné, obecná část*. Praha, 1997. s. 145.

⁴⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů*

- aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo upuštěno od útoku (výše citovaná novela uvádí „aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor“ a marnou výzvu neuvádí)
- nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život a zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dávané podle zvláštního předpisu nezastaví
- aby v bezprostředním prostoru státních hranic přinutil k zastavení dopravní prostředek, jehož řidič na opětovnou výzvu nebo znamení dávané podle zvláštních předpisů nezastaví (novela zákona toto ustanovení vypouští jako ustanovení sloužící zejména době normalizace)
- když osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozby střelnou zbraní nebo donucovací prostředek varovný výstřel, neuposlechne pokynů policisty směřujících k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby (novela zákona poukazuje na „namířenou“ střelnou zbraň)
- když je třeba zneškodnit zvíře ohrožující život nebo zdraví osob

Použití zbraně je podmíněno pouze v případě, že použití donucovacích prostředků by bylo neúčinné. Dále je zde podstatná zákonná výzva, před samotným použitím zbraně. Oprávněné použití zbraně, ve smyslu ustanovení trestního zákona, bude naplněno pouze za dodržení uvedených zákonných podmínek. Podstatné je, že zákon zde hovoří o zbraní střelné, včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, zbraní bodné a sečné, výbušninách, speciálním výbušném předmětu, průlomovém pyrotechnickém prostředku a speciálním náloživem.⁴⁹

Další zákonný předpis, který naplňuje oprávnění použití zbraně ve smyslu trestního zákona, je zákon o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb. ve znění pozdějších změn a doplnění, který je využíván strážníky obecní (městské) policie, k výkonu své profese. V tomto zákoně, toto oprávnění umožňuje, ustanovení § 20 zákona o obecní policii, které uvádí, že strážník je oprávněn použít služební zbraň:

- za podmínek nutné obrany nebo za podmínek krajní nouze

⁴⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

- aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet

Použití zbraně k zamezení útěku nebezpečného pachatele je přípustné pouze v případě, že použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.⁵⁰ Specifikem v tomto případě je to, že služební zbraň je pouze krátká střelná zbraň, jejímž držitelem je obec. Zbraň je v tomto případě vydávána proti podpisu, jako prostředek k výkonu své profese, s podmínkou, že je strážník řádně vyškolen a vycvičen pro zacházení se třelnou zbraní a je držitelem zbrojního průkazu skupiny „D“, ve smyslu *zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů*, (dále jen zákon o zbraních)⁵¹

Dalším charakteristickým znakem je zde značná omezenost použití zbraně u strážníka obecní policie, v porovnání s oprávněním použití zbraně u policisty útvaru pořádkové policie, kde je toto oprávnění daleko rozsáhlejší.

Pojem nebezpečný pachatel, jak je uvedeno v oprávnění použití zbraně pro strážníka, není v zákoně *o obecní policii* žádným způsobem definován.⁵² Vzhledem k tomu lze použít analogicky výklad tohoto pojmu na základě výkladu zákona určeného pro potřeby Policie České republiky, ve smyslu ustanovení *trestního zákona*.⁵³

Toto ustanovení oprávnění použití zbraně je využitelné pro strážníka pouze v případě, že mu bude osoba za nebezpečného pachatele označena policií nebo se bude jednat o osobu, kterou přímo strážník přistihne při spáchání zvláště závažného úmyslného trestného činu a za osobu nebezpečného pachatele si jej sám označí, ale ve smyslu ustanovení *trestního zákona*. Vzhledem k těmto skutečnostem je použití služební zbraně strážníkem omezeno výhradně na použití zbraně v mezích nutné obrany a krajní nouze.

Definice krajní nouze ve smyslu ustanovení *§ 14 trestního zákona*, je čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem. Nejde o krajní nouzi, jestliže je možno toto nebezpečí za daných okolností

⁵⁰ Zákon č. 553/1991 Sb., *o obecní policii ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů*

⁵¹ Zákon č. 119/2002 Sb., *o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů*

⁵² Zákon č. 553/1991 Sb., *o obecní policii ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozd. předpisů*

⁵³ Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů*

odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

Definice nutné obrany ve smyslu ustanovení § 13 *trestního zákona* je čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

K tomu, aby strážník obecní policie, naplnil oprávnění k použití zbraně, je důležité nevybočit z mezí nutné obrany a krajní nouze.⁵⁴

5. Systémová opatření, praktická realizace spolupráce, směřovaná k zefektivnění a koordinaci činnosti obecní policie a základních útvarů Policie České republiky

Při plnění svých úkolů, využívají základní útvary pořádkové policie informace, které jsou oprávněni žádat od orgánů obcí, stejně jako je tomu opačným směrem, kdy obecní policie je oprávněna na základě zákonných opatření, žádat informace z databází evidencí, spravovaných Policií České republiky. V rámci součinnosti těchto dvou subjektů, je velice podstatná vlastní praktická spolupráce, kde se vše odvíjí od místních podmínek, od místního prostředí a na tomto všem závisí rozsah spolupráce a její kvalita. Velice důležité místo zde mají vzájemné osobní vztahy, a to od řídicího managementu po řadové policisty a strážníky.

Aby efektivita spolupráce a koordinační záležitosti byly na určitém, přijatelném stupni, je důležité dodržovat určitá systémová opatření.⁵⁵

Velice podstatná je stránka vzájemné komunikace, kde je důležité tzv. aktivní naslouchání, kde se „obě strany vyptávají, shrnují ještě jednou vlastními slovy vše, co bylo řečeno a reflektují emoce, zaznívající ve výrocích druhého. Aktivní naslouchání je nejvyšší formou profesionálního naslouchání.“⁵⁶ Tato forma vzájemné výměny informací se u zkoumaných objektů děje uskutečňováním různých školení, seminářů a jednání, a to na úrovni managementu i výkonných složek.

⁵⁴ Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon*, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁵ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II*. Praha, 2003. s. 144 -152.

⁵⁶ ERNEKER, J., *Řízení a komunikační dovednosti*. České Budějovice, 2005. s. 50-52.

Další systémovou problematikou je provádění analýzy vlastní činnosti, a to jak uvnitř Policie České republiky, kde v současné době provádějí tuto činnost analytická střediska, tak uvnitř obecní policie, kde si tuto činnost zabezpečuje převážně výkonný článek na nižší úrovni a analytická činnost na úrovni vedení, kterou provádí management obecní policie.

Analytickou činnost Policie České republiky, provádí specializované týmy, které zpracovávají databáze spravované uvnitř resortu. Jedná se o evidence motorových vozidel, evidence obyvatel, trestní minulost pachatelů trestných činů, evidenci přestupků, trestných činů, evidence hledaných a pohřešovaných osob a další. Tyto evidence porovnávají, vyhodnocují a poskytují policistům základních útvarů pořádkové policie adekvátní informace, které jsou pro ně upotřebitelné přímo v terénu. Z těchto informačních zdrojů jsou pak zpracovávány statistické přehledy trestné činnosti, které poukazují na jednotlivé regiony a místní podmínky, zde páchanou trestnou činností, a na základě těchto skutečností je pak hodnocena bezpečnostní situace v daném teritoriu.

Analytickou činnost obecní policie vykonává převážně pro své využití, zejména vedoucí článek obecní (městské) policie. Jde převážně o přestupkové jednání v oblasti veřejného pořádku, problémů dopravy a občanského soužití. Tuto situaci vyhodnotí zejména pro zájmy obce, které pak dokladuje statistický počet přestupků a jiných deliktů, zjištěných za stanovené období a samozřejmě na toto reaguje přijetím náležitých opatření.

Součinnost je zde projevem vzájemného poskytování si informací, právě z prostředí analytické činnosti, kde Policie České republiky v souladu se zákonným oprávněním, poskytuje informace z databází, evidencí, obecní policii, která tyto údaje využívá k výkonu svých každodenních činností.⁵⁷

Podstatným systémovým opatřením je vzájemná, administrativní rychlost vyřizování žádaných písemností a požadavků, zejména k dodržení zákonných lhůt.

Důležitou stránkou vzájemné, praktické součinnosti, je dělba jednotlivých úkolů při společně pořádaných akcích, tak, aby byl v maximální míře využit lidský i

⁵⁷ MACEK, P., HÁJEK, V., *Obecní policie II*. Praha, 2003. s. 146-148.

materiální potenciál obou subjektů, obecní policie i pořádkové policie. Podstatné je, aby na úrovni společného plánování, byly stanoveny prostředky, adekvátní nasazení sil a byl stanoven společný postup, právě v případě společně zajišťovaných akcí.

Spolupráce se může odvíjet na úrovni managementu, stejně jako na úrovni výkonných složek. Úkoly, které jsou považovány za společné jak obecní (městské) policii, tak Policii České republiky, bývají upravovány písemnými smlouvami, či dohodami, kde je stanoven základ součinnosti na určitém území a je zde dán rozsah této spolupráce. Zde jde převážně o úkoly dlouhodobého charakteru.

Pokud jde o úkoly spolupráce kratšího charakteru, tyto jsou pak přímo řešeny na společných schůzkách představitelů managementu obou subjektů, které se konají v pravidelných intervalech, případně v mimořádných termínech. Jsou zde rozpracovávány, koordinovány detailně stanovené cíle a úkoly, které jsou pak hierarchicky přenášeny na vedení nižší úrovně až k samotnému policistovi, či strážníkovi.

Spolupráce se však odvíjí i v podobě přímé součinnosti, přímo v terénu, na úrovních obvodních velitelství, služeben a okrsků městské policie, mezi řídicími pracovníky, až po strážníky a u Policie České republiky od jednotlivých ředitelství, po nižší organizační články a k samotnému policistovi.⁵⁸

5.1 Faktory ovlivňující součinnost

Součinnost obecní (městské) policie a pořádkové policie je ovlivňována okolnostmi, které jsou na této činnosti přímo zainteresovány.

Jde o tyto faktory :

- objektivní faktor
- subjektivní faktor

⁵⁸ MACEK, P., HÁJEK, V., *Obecní policie II*. Praha, 2003. s. 145-150.

Objektivní faktor poukazuje na konkrétní místní podmínky, které bývají často stabilní, neměnné, a dávají nám možnost na ně adekvátně reagovat, připravit se na ně, zvolit k nim způsob obrany, možnosti jejich eliminace a stanovení účinného řešení, jak tomuto faktoru čelit, aby v co nejmenší míře, spolupráci obecní policie a policie pořádkové, ovlivňoval.

Jedním z objektivních faktorů je současný úbytek policistů, který se i přes masivní náborovou kampaň nedaří zastavit, ani minimalizovat současným přijímáním nových policistů. V takové situaci by měla být snaha po vzájemné součinnosti obecní (městské) policie a Policie České republiky, více žádoucí.

Subjektivní faktory, které jistě intenzivněji ovlivňují spolupráci, vycházejí v podstatné míře ze samotného lidského faktoru, který limituje míru a efekt součinnosti, kde je podstatná dobrá vůle spolupracovat.⁵⁹

Lze sem zařadit negativní přístup nebo porušení zákona ze strany součinnostních subjektů. Strážníci i policisté jsou v roli veřejného činitele. V tomto postavení se stávají případným subjektem, který při individuálním porušení povinností kolektivního orgánu, odpovídá svým zaviněným jednáním za případné následky. Společným objektem je zde zájem na zákonném a řádném výkonu pravomoci veřejného činitele. Porušením tohoto chráněného zájmu může policista či strážník naplnit skutkovou podstatu některého z trestných činů Hlavy třetí, trestného činu proti pořádku ve věcech veřejných, oddíl druhý, trestné činy veřejných činitelů, *trestního zákona*.⁶⁰

5.2 Profesionální etika jako subjektivní faktor ovlivňující součinnost

Etika - je teorií mravnosti, jde o soustavu názorů na mravnost nebo systém mravních norem.⁶¹

V rámci výkonu své profese, udržuje policista vztahy s celou řadou subjektů, které stejně jako on, vykonávají funkce veřejného zájmu. Stav, ve kterém se policista nachází, může být stavem podřízenosti nebo spolupráce.

⁵⁹ MACEK, P., HÁJEK, V., *Obecní policie II*. Praha, 2003. s. 149.

⁶⁰ NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., *Trestní právo hmotné, zvláštní část*. Praha, 1997. s. 169-171.

⁶¹ Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, *Slovník cizích slov*. Praha, 1993. s. 65.

Ke svým kolegům se chová s porozuměním, v zájmu harmonického chodu pracovních vztahů. K prostředí, ve kterém vykonává svou profesi, je loajální a diskrétní.

„*Etický kodex* – je nástrojem, který pomáhá zajišťovat, aby každodenní aktivity daného úseku veřejné správy a jednání všech jejích zaměstnanců odpovídalo stanoveným zásadám. Jde o soubor konkrétních pravidel, které vycházejí z hodnot a principů dané organizace a vymezují standard profesionálního jednání. Ustanovení etických kodexů slouží k prosazování etického chování a rozhodování a pomáhají tak zlepšovat celkové prostředí v rámci veřejné správy.“⁶²

Etický kodex Policie České republiky vydaný rozkazem policejním prezidentem v roce 2005, má své cíle, své hodnoty, závazky vůči společnosti, závazky vůči policistům a řeší záležitosti osobního a profesionálního přístupu policistů.

Cíle Policie České republiky:

- usilovat získávat důvěru veřejnosti
- chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti
- prosazovat zákonnost
- chránit práva a svobody osob
- potírat trestnou činnost

Základní hodnoty Policie České republiky:

- nestrannost
- bezúhonnost
- profesionalita
- ohleduplnost
- zodpovědnost

⁶² DOLISTA, J., JEŽEK, R. *Etika zaměstnance veřejné správy*. České Budějovice, 2006. s. 88-93.

Závazek vůči společnosti:

- prosazovat zákon přiměřenými prostředky s maximální snahou o spolupráci s veřejností, státními a nestátními institucemi
- chovat se důstojně a důvěryhodně, jednat se všemi lidmi slušně, zdvořile a korektně, s porozuměním a respektovat jejich důstojnost
- při výkonu služby jednat rozvážně a taktně, vhodně uplatňovat princip volného uvážení
- používat donucovací prostředky pouze v krajním případě a míře nezbytně nutné k dosažení stavu určeného zákonem, vyvarovat se toho, aby nebyla způsobena zbytečná bolest či utrpení, s žádnou osobou nezacházet krutě, nehumánně či ponižujícím způsobem
- nést odpovědnost za každou zadrženou osobu a tuto chránit
- zachovávat mlčenlivost o informacích, o kterých se při výkonu služby doví
- povinnost zdržet se korupčního jednání, netolerovat protizákonné činy jiných policistů, volit odmítavé stanovisko k darům či jiným výhodám, jejichž přijetí by mohlo být vykládáno tak, že má za cíl ovlivnit výkon služební činnosti

Závazek vůči policistům:

- usilovat o otevřenou a partnerskou spolupráci
- dbát, aby jejich vztahy byly založeny na bázi kolegiality, vzájemné úcty, respektování slušného a korektního jednání, formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či nadřízených musí být vyloučeny
- nikdy netolerovat a nekryt trestnou činnost jiných policistů, tuto neprodleně oznamovat a netolerovat žádné jiné jejich protiprávní jednání

Osobní a profesionální přístup policistů

- nést odpovědnost za úroveň svého profesionálního výkonu, odborného a morálního růstu
- chovat se bezúhonně ve službě i mimo ni tak, aby nebyla ohrožena dobrá pověst Policie České republiky⁶³

⁶³ DOLISTA, J., JEŽEK, R. *Etika zaměstnance veřejné správy*. České Budějovice, 2006. s. 88-93.

Obecní (městská) policie má své specifikum, neboť je ozbrojeným útvarem, který se do jisté míry přibližuje specifické Policii České republiky. Nemá však jako státní policie svůj oficiální etický kodex, což je dáno zejména tím, že vnitřní řád obecní policie není podřízen pravidlům vojenské kázně, zdvořilosti a etiky, i když má k tomuto stavu velice blízko. Hlavní rozdíl v dané oblasti je dán služebním poměrem policistů státní policie a pracovním zaměstnaneckým poměrem strážníků k příslušné obci či městu, kde podléhá ustanovením zákoníku práce.

Současnému přijetí nového policisty státní policie a strážníka obecní policie, chybí kdysi povinná základní vojenská služba, která dávala absolventům základní vojenské a etické návyky, které v současné době noví policisté a strážníci postrádají.

Samotné mravní normy obecní policie, morální kodex, či profesní etika, lze shrnout do konkrétních vztahů :

- mravní vztahy strážníků k veřejnosti
- mravní vztahy na pracovišti, uvnitř kolektivu
- mravní vztahy strážníků ve své profesi
- profesionální morální profil strážníka

Každá specifická profese, se snaží vytvořit ideální model mravní a etické úrovně svých subjektů, stejně jako tomu je v daných podmínkách obecní i státní policie.⁶⁴

6. Právní základy vzniku a existence městské policie v Jihlavě

Městská policie v Jihlavě byla zřízena na základě vyhlášky města Jihlavy č. 3/1992 o zřízení Městské policie v Jihlavě, ze dne 30.1.1992.

Městské zastupitelstvo v Jihlavě vydalo podle § 16 a 37 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů a podle § 1 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní polici, ve znění pozdějších předpisů i tuto obecně závaznou vyhlášku o zřízení městské policie. Městské zastupitelstvo v Jihlavě zřídilo k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti města Jihlavy městskou policii.

⁶⁴ MACEK, P., HÁJEK, V. *Obecní policie II*. Praha, 2003. s. 135-141.

Rozsah působnosti, povinnosti a oprávnění městské policie se řídí *zákonem č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů*. Podrobnosti o organizaci a činnosti městské policie upravuje statut, který vydává městská rada. Strážníkům je pro výkon služby poskytován služební stejnokroj černé barvy.

Rozsah součástí stejnokroje je stanoven statutem městské policie. Tato vyhláška byla schválena Městským zastupitelstvem v Jihlavě dne 30. 1. 1992 a nabyla účinnosti patnáctým dnem po jejím vyhlášení. Tímto dnem pozbyla platnosti vyhláška o Městské pořádkové službě ze dne 11. 4. 1991.

Městské zastupitelstvo v Jihlavě se usneslo vydat dne 19. 6. 1997 podle ustanovení § 27 zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s § 36 odst. 1 písm. f) a s § 16 zákona č. 367/1990 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů, obecně závaznou vyhláškou Města Jihlavy č. 5/97 o pracovním stejnokroji zaměstnanců Městské policie Jihlava. V souladu se *zákonem č. 553/1991 Sb. o obecní policii ve znění pozdějších předpisů*, vykonávají zaměstnanci zařazení do Městské policie Jihlava výkon zaměstnání v pracovním stejnokroji.⁶⁵

Stejnokroj strážníka MP Jihlava tvoří :

- pokrývka hlavy černé barvy s páskou vyplněnou šachovnicovým způsobem čtverečky bílé a modré barvy
- bunda černé barvy
- košile bledě modré barvy s domovenkou na levé paži
- černá kravata (kravata není nošena u košile s krátkým rukávem)
- černé kalhoty (ženy černá sukně)
- černé šněrovací boty

O nošení jednotlivých součástí stejnokroje rozhoduje dle konkrétní situace ředitel městské policie. Tímto byla zrušena vyhláška č. 8/93 o pracovní výstroji pracovníků Městské policie Jihlava. Vyhláška nabyla účinnosti dnem 4. 7. 1997.

⁶⁵ Oficiální stránky města Jihlavy [online]. [cit. 25. října 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.jihlava.cz/mestskapolicie>

Městská policie Jihlava zajišťuje nepřetržitý dohled na místními záležitostmi veřejného pořádku. Tento dohled vykonávají strážníci ve 12 hodinových směnách v jedné centrální a tří okrskových služebnách.

Centrální služebna – město, se sídlem Křížíkova 10, Jihlava,

Služebna Horní Kosov, Vrchlického 57, Jihlava,

Služebna Bedřichov, 8.března 2a, Jihlava,

Služebna Březinky, Březinova 31, Jihlava.

6.1 Policie České republiky v Jihlavě

Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje pod sebou zastřešuje čtrnáct územních odborů Policie České republiky. Jedním z nich je i Územní odbor Policie České republiky Jihlava, se sídlem v ul. Vrchlického v Jihlavě. Územní působnost ředitelství zasahuje Obvodní oddělení PČR v Jihlavě, Polné, Telči a Třebí.

Obvodní oddělení Jihlava má svou územní působnost v 61 obcích, oddělení Polné má působnost na 39 obcích, oddělení Telč působí na 57 obcích a oddělení Třebíč působí na 36 obcích okresu. Vyšším územním samosprávním celkem je pro tyto základní útvary pořádkové policie, kraj Vysočina.

Novela zákona o policii dává vznik čtrnácti krajským ředitelstvím policie, kde jedním z nich je vznik Krajského ředitelství policie kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě. K tomuto krajskému ředitelství se s touto změnou přiřadí dva dosud odloučené okresy, a to Územní odbor Policie České republiky Pelhřimov a Havlíčkův Brod. Tato změna je jednou z proměn souvisejících s reorganizací policie, s policejní reformou. Vrcholný management Správy Jihomoravského kraje se snaží sladit jednotlivé územní odbory do žádoucí podoby a to za pomoci koordinátorů, kteří ponесou za tuto činnost svou odpovědnost. V uvedeném projektu je podstatné nastavit systém ke konečnému naplnění deseti pilířů této reformy.

Pilíře policejní reformy :

- omezit nepolicejní činnost, kterou do současné doby policie vykonává

- územní rozčlenění policie, samosprávy, soudů, státních zastupitelství a nastavit vzájemnou spolupráci
- větší ekonomická samostatnost Policie České republiky
- nová struktura a uspořádání vnitřní a vnější kontroly
- vytvořit jednotný systém vzdělávání s reakcí na potřebu praxe
- nová systemizace služebních a pracovních míst
- zaměření na vstřícný přístup policie k občanům
- vytvořit novou strukturu neuniformované policie
- elektronizace trestního řízení
- změna policejní práce a způsobu řízení v zájmu debyrokratizace

Jihlavská policie uplatňuje v rozsáhlé míře projekt P 1000, který využívá na obnovu svých služeb, ke zlepšení pracovních podmínek policistů.

6.1.1 Řízený rozhovor s vedoucím Obvodního oddělení Policie České republiky Jihlava npor. Petrem Krčálem

V rozhovoru jde o komunikační proces mezi komunikátorem a komunikantem, kde na jedné straně je autor bakalářské práce a na straně druhé je vedoucí Obvodního oddělení Policie České republiky npor. Petr Krčál

V dané problematice jsou stanoveny dvě hypotézy :

1. Spolupráce Městské policie Jihlava a Policie České republiky, zejména základního útvaru policie Obvodní oddělení Policie České republiky Jihlava, je na velmi dobré úrovni.
2. Uváděná součinnost zkoumaných subjektů, je problematická a vyžaduje radikální systémové změny.

Účelem a cílem daného řízeného rozhovoru je vyvrátit, či potvrdit některou z uvedených hypotéz, a získat tak ucelený obraz o praktické součinnosti zkoumaných subjektů.⁶⁶

⁶⁶ Řízený rozhovor s vedoucím Obvodního oddělení Policie České republiky Jihlava npor. Petre Krčálem uskutečněný dne 7.1.2009, viz. Příloha č. 3

Závěr :

Vyhodnocením provedeného rozhovoru bylo zjištěno, že spolupráce zkoumaných subjektů, je projevem tzv. dobré praxe dotčených veřejnopořádkových subjektů. Je tedy vyvrácena hypotéza č. 2, a není potřeba většího zásahu to této zkoumané oblasti, jakou je právě součinnost. Zároveň je potvrzena hypotéza č. 1, která dokladuje nad rámec prováděnou vzájemnou součinnost zkoumaných subjektů.

6.2 Vybrané problémy praktické aplikace součinnosti Policie České republiky a městské policie v Jihlavě

Těžko se hledají problémy součinnosti na území města Jihlavy, mezi Policíí České republiky, zejména základním útvarům a Městskou policií. Ozbrojený bezpečnostní sbor, kterým je Policie České republiky, si je pevně vědom, že se bez spolupráce místní Městské policie nedokáže obejít. Stejně je tomu i z opačného pohledu, kdy městská policie si práci v rámci města Jihlavy, nedokáže bez spolupráce základního útvaru Policie České republiky představit. Přesto se drobné problémy zákonitě musejí objevit, pokud tyto dva součinnostní subjekty nebudou respektovat jeden druhého. Každý strážník městské policie by měl mít přehled o tom, co obnáší zákon o Policii České republiky a opačně, každý policista by měl vědět, jaké je plnění zákona o Obecní policii. Strážník tak musí znát, kdy může od policistů součinnost žádat, ale také musí vědět, kdy a v jakých případech je součinnost nezbytná.

Pokud bychom spojili strážníka městské policie Jihlava a policistu Obvodního oddělení v Jihlavě, pak samozřejmě nepřechází povinnosti a oprávnění jednoho člena hlídky na druhého, ani opačně. Je však praxí, že takto sloučené hlídky se v Jihlavě neprovozují. I přesto všechno je tato myšlenka velice důležitá, a to právě v oblasti vzájemné součinnosti, a to v případě jak povinností, tak oprávnění těchto subjektů.

Povinnosti policisty, jak již bylo uvedeno, jsou při provádění služebního zákroku a služebního úkonu, dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nelze způsobit bezdůvodnou újmu apod. Rozdíl lze hledat v území, kde plní úkoly strážník a kde policista. Strážník svou činnost provádí pouze na území města Jihlavy, neboť neexistuje žádná veřejnoprávní smlouva o další spolupráci s okolními obcemi. Zájem by zde z okolních obcí, které jsou na tom finančně podstatně hůře byl, ale ze strany města Jihlavy tento zájem zatím není akceptován.

Policista je zde v naprosto odlišném postavení, neboť působí i nad rámec města, v teritoriu území celé České republiky, v daném případě v části kraje Vysočina.

Jihlavská městská policie již několik let disponuje obrovskou zbraní na ochranu veřejného pořádku, zajištění místních problémů dopravy a odhalování přestupců v dopravě, kterou je zde instalovaný kamerový systém města. Kamery jsou umístěny na strategická místa, kde dochází v nejčastějších případech k narušování právě veřejného pořádku, do míst, kde se scházejí osoby s kriminální minulostí, a kde dochází k nejčastějším problémům v dopravě. Vlastní činnost kamerového systému je zabezpečována obsluhou centrálního pultu, který je umístěný na centrální služebně v Křižíkově ulici v Jihlavě. Zde systém obsluhují profesionálně vyškolení strážníci, provádějící právě výkon služby. Vzhledem k tomu, že se město Jihlava v současné době potýká s problémem poškozování fasád domů, zejména historické části města sprejery, je tento kamerový systém velkou předností.

V rámci součinnosti, jsou informace z tohoto systému poskytovány na vyžádání policistům Policie České republiky Jihlava i k jejich dalšímu využití. Mezi městskou policií a Policií České republiky, zejména základním útvarem pořádkové policie, je vzájemná dohoda o zabezpečení veřejného pořádku, kdy části města v převážné míře zabezpečuje městská policie a okrajové části města si v převážné většině zajišťují útvary pořádkové policie.

6.2.1 Řízený rozhovor se zástupcem ředitele Městské policie v Jihlavě Bc. Stanislavem Mašterou

V rozhovoru jde o komunikační proces mezi komunikátorem a komunikantem, kde na jedné straně je autor bakalářské práce a na straně druhé je zástupce Městské policie Jihlava Bc. Stanislav Maštera.

V dané problematice jsou stanoveny dvě hypotézy :

1. Spolupráce Městské policie Jihlava a Policie České republiky, zejména základního útvaru policie Obvodní oddělení Policie České republiky Jihlava, je na velmi dobré úrovni.

2. Uváděná součinnost zkoumaných subjektů, je problematická a vyžaduje radikální systémové změny.

Účelem a cílem daného řízeného rozhovoru je vyvrátit, či potvrdit některou z uvedených hypotéz.⁶⁷

Závěr :

Vyhodnocením provedeného rozhovoru bylo zjištěno, že součinnost obou zkoumaných subjektů, Městské policie Jihlava a základního útvaru Policie České republiky, obvodního oddělení Jihlava, je na velmi vysoké úrovni, v mnoha případech můžeme hovořit o nadstandardní spolupráci, která se projevuje nad rámec zákona. Tímto byla vyvrácena hypotéza č. 2, kde je zřejmé, že není potřeba provádět žádné radikální systémové změny. Naopak byla potvrzena hypotéza č. 1, kde vzájemné vztahy svědčí o optimálních podmínkách spolupráce.

6.3 Praktické příklady vztahů Policie České republiky a Městské policie Jihlava

V měsíci březnu 2008 obdržel magistrát města Jihlavy oznámení, že proběhne dne 29.3.2008 pochod pravicových extremistů městem, a to k uctění památky mrtvých německých vojáků, z let 1940 až 1945, a že se na toto setkání mají dostavit i příznivci ze stran anarchistů. V rámci tohoto setkání se sešli zástupci Magistrátu města Jihlavy, Okresního ředitelství Policie České republiky Jihlava, stejně jako zástupci Městské policie v Jihlavě, se zaměřením k zajištění klidného průběhu oznámené akce. Již v podvečer dne 28.3.2008, byly do terénu vysílány smíšené hlídky Policie České republiky a Městské policie Jihlava. Tyto monitorovaly území města, se zaměřením na možný výskyt již najíždějících příznivců tohoto pochodu, jak uvedl, toho času, zástupce ředitele Městské policie Jihlava Bc. Stanislav Maštera.

Dne 29.3.2008 se v odpoledních hodinách uskutečnil pochod, na který přišlo okolo 150 stoupců pravicového extremismu a stejný počet anarchistů. Za asistence antikonfliktního týmu byli anarchisté odsunuti do přilehlých ulic, aby bylo předejito případnému střetu. Nad celým pochodem dohlíželo celkem 400 policistů, mezi nimi těžkooděnci pořádkové jednotky, 12 policistů na koních, byli zde nasazeni i strážníci

⁶⁷ Řízený rozhovor se zástupcem ředitele Městské policie Jihlava Bc. Stanislavem Mašterou, uskutečněný dne 17.10.2008, viz. Příloha č. 2

Městské policie Jihlava, a celou akci monitoroval vrtulník policie, Správy Jihomoravského kraje. Neonacisté měli ještě projev na místním hřbitově, ale po provedeném aktu, se pod kontrolou součinnostních policejních složek v klidu rozešli.⁶⁸

Jihlavská součinnost mezi Policií České republiky a městskou policií, je také aplikována při zajišťování místních sportovních akcí, a to zejména druhé fotbalové ligy a první ligy hokejové.

Dále zde velice dobře probíhá součinnost na úseku výcviku, který probíhá ve spolupráci s místním zařízením Střední policejní školy Ministerstva vnitra v Jihlavě, se zaměřením zejména na sladění taktiky policejních zákroků s policejním inspektorem Policie České republiky. V rámci zajištění veřejného pořádku si tyto záležitosti v centru města zajišťuje Městská policie Jihlava a vnější části zajišťuje Policie České republiky.

Dále jsou ve spolupráci Policie České republiky a městské policie, stejně jako s dalšími složkami integrovaného záchranného systému, pořádány dny s policií, a to vždy v termínu 9. září.

Z tohoto vyplývá, že součinnost zájmových subjektů je na velice vysoké úrovni, neboť se projevuje v různých oblastech činnosti, v různých podmínkách a situacích.

⁶⁸ Z rozhovoru se zástupcem ředitele Městské policie Jihlava Bc. Stanislavem Mašterou

ZÁVĚR

Bakalářská práce s tématem : „Součinnost Policie České republiky a obecní policie se zaměřením na okres Jihlava“, byla zpracována s cílem poukázat a upozornit na negativní, ale i pozitivní prvky spolupráce obou subjektů, a to Policie České republiky, zejména základních útvarů služby pořádkové policie a policie obecní, v tomto případě městské policie, orientované do oblasti Jihlavy.

V začátku bakalářské práce je pozornost věnována převážně výkladu základních pojmů a obecným základům součinnosti zkoumaných subjektů. V další kapitole je pojednáno o právních základech součinnosti pořádkové policie, zejména o legislativních nástrojích vymezujících součinnost Policie České republiky a obecní policie, v tomto případě Městské policie v Jihlavě.

Dále je zde pojednáno o novele zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1.1.2009, kde jsou komparovány oprávnění policistů původního a nového zákona o policii, zejména v návaznosti na spolupráci. Pojem součinnost a spolupráce je v práci vnímám jako synonymum a je bakalářskou prací také tak prezentováno. Zde je použito metody studia dokumentů a dostupné literatury týkající se zkoumaného problému, zejména jsou zde uvedeny další legislativní nástroje využívané základním útvarem pořádkové policie, s uvedením základních úkolů Policie České republiky.

V následující části jsou komparovány i oprávnění a povinnosti strážníků obecní (městské) policie s oprávněními a povinnostmi policistů, s reakcí na novelu *zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění změnového zákona č. 274/2008 Sb., a pozdějších předpisů*, zejména majících vliv na oblast spolupráce těchto zkoumaných subjektů. I v oblasti novely zákona o obecní policii, je v práci provedena analýza nových právních ustanovení, majících vliv na problematiku součinnosti Policie České republiky a obecní (městské) policie.

Předmětem dalších kapitol práce, jsou legislativní nástroje obecní (městské) policie a jejich úkoly běžného výkonu služby. Dále jsou vytyčeny vybrané problémy součinnosti obou zkoumaných subjektů. Jedním z těchto problémů jsou samozřejmě samotná oprávnění, která uplatňují při svém povolání právě výkonné články, kterými jsou policista státní policie a strážník jako orgán obce.

Problémy součinnosti jsou zde zviditelněny provedenou komparací těchto oprávnění, zejména uvedením podstatných rozdílů v jejich rozsahu. Zároveň je zde poukázáno na nutnost spolupráce.

Následující část práce se zabývá výcvikem a taktikou zákroku v součinnosti Policie České republiky a městských strážníků v Jihlavě, prostřednictvím Vyšší policejní školy Ministerstva vnitra v Jihlavě. Analýzou zkoumané literatury a dostupných informačních zdrojů, byla porovnávána odborná způsobilost a možnost jejího získání, v porovnání s dobou trvání, u strážníka městské policie a policisty základního útvaru pořádkové policie.

Dále je v práci pojednáno o postavení strážníka a policisty ve vztahu k zaměstnavateli, kde je zejména řešena otázka služebního poměru u policisty a pracovního poměru strážníka vůči obci. Jsou zmíněny rozdíly v možnostech použití služební zbraně u obou zkoumaných skupin.

Dalším studiem dostupné literatury, zabývající se zkoumaným problémem, bylo zjištěno, že mezi podstatná systémová opatření k zefektivnění spolupráce a lepší koordinaci činnosti, patří stránka vzájemné komunikace, analýza vlastní činnosti, vzájemná pohotovost vyřizování korespondence, dělba úkolů a samotná úroveň spolupráce v terénu. Bylo zjištěno, jaké jsou objektivní a subjektivní faktory ovlivňující součinnost zkoumaných subjektů, a že jedním z podstatných faktorů je právě etika policisty a strážníka.

Dále je v práci obsažen právní základ vzniku a existence Městské policie Jihlava, dále je zde prezentována Policie České republiky Jihlava, od Okresního ředitelství, dnes územního odboru, po základní útvary pořádkové policie. Dále je pojednáno o vybraných problémech praktické aplikace součinnosti Policie České republiky, zejména základního útvaru policie a Městské policie v Jihlavě.

Metodou řízeného rozhovoru, se zástupcem Městské policie Jihlava, Bc. Stanislavem Mašterou a následně na základě řízeného rozhovoru s vedoucím Obvodního oddělení Policie České republiky Jihlava, npor. Petrem Krčálem, byly získány poznatky, které jsou předmětem závěru tvůrčí části práce, se zaměřením na praktické příklady vztahů, poukázáno je zde na konkrétní činnost, konkrétní příklady vzájemné spolupráce Policie České republiky a Městské policie Jihlava. Je zde popisováno zajišťování společných akcí v rámci součinnostních vztahů.

Ve své práci jsem se studiem dostupné literatury, zabývající se zkoumaným problémem a následující analýzou a syntézou těchto zdrojů, snažil vymezit základní rozdíly mezi ozbrojeným bezpečnostním sborem Policie České republiky, zejména pak základním útvarem pořádkové policie a obecní policií, v uvedeném případě Městskou policií v Jihlavě. Tyto rozdíly, by se do budoucna mohly stát předmětem zamyšlení, v oblasti možného sladění legislativních prostředků, které součinnost těchto blízkých subjektů ve značné míře ovlivňují.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- SKARKA, O. *Zákon o obecní policii*. POLIS soukromý vzdělávací institut, Příbram, 2002
- MACEK, P., HÁJEK, V., *Obecní policie II*, 1. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky, 2003. 168 s. ISBN 80-7251-133-5.
- MACEK, P., FILÁK, A., *Pořádková činnost policie*, 1. vyd. Praha : POLICE HISTORY, 2002. 97 s. ISBN 80-86477-10-X.
- PYTEL, L., HEJDA, J., *Vybrané zákonné úpravy, bezpečnostní složky a jejich právní rámec v ČR*, 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2006. 89 s.
- ČERNÍKOVÁ, V., MAKARIUSOVÁ, V., *Sociální ochrana*, 2. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky, 1996. 156 s. ISBN 80-85981-36-X
- MACEK, P., a kol., *Pořádková činnost policie*, 1. vyd. Praha : POLICE HISTORY, 2003. 165 s. ISBN 80-86477-16-9
- SKARKA, O., *Obecní policie*, 1. vyd. Příbram : POLIS soukromý vzdělávací institut, 2003, 263 s
- MACEK, P., HÁJEK, V., *Obecní policie*, 2. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky, 1998. 161 s. ISBN 80-85981-78-5
- HRAZDÍRA, I., KOVÁRNÍK, L., *Použití zbraně a zákon*, 1. vyd. Praha : Eurounion, 2000. 412 s. ISBN 80-85858-83-5
- NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., *Trestní právo hmotné, obecná část*, 3. vyd. Praha : Kodex, 1997. 328 s. ISBN 80-85963-24-8
- ERNEKER, J., *Řízení a komunikační dovednosti*, 1. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2005. 98 s. (str. 51)
- NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., *Trestní právo hmotné, zvláštní část*, 3. vyd. Praha : Codex, 1997. 302 s. ISBN 80-85963-24-8
- Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, *Slovník cizích slov*, 1. vyd. Praha : Polygrafia, 1993. ISBN 80-901647-0-6
- DOLISTA, J., JEŽEK, R., *Etika zaměstnance veřejné správy*, 1. vyd. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. 122 s. ISBN 80-86708-20-9

OSTATNÍ INFORMAČNÍ ZDROJE

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády České republiky č. 397/1992 Sb. o úpravě vztahů Policie České republiky k orgánům obcí a obecní policie
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů
- Ústava České republiky, Zákon č. 1/1993 Sb.
- Vyhláška MV č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- Asociace strážníků obecních a městských policií [online]. Praha, 2008 -[16. října 2008]. Dostupné na WWW:< <http://www.asompcr.cz/>>
- Oficiální stránky města Jihlavy [online], Jihlava, 2008 – [25.října 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.jihlava.cz/mestskapolicie>>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA č. I - Řízený rozhovor s vedoucím Obvodního oddělení Policie České Republiky Jihlava npor. Petrem Krčálem

PŘÍLOHA č. II - Řízený rozhovor se zástupcem ředitele Městské policie Jihlava Bc. Stanislavem Mašterou

PŘÍLOHA č. I

Řízený rozhovor s vedoucím Obvodního oddělení Policie České republiky Jihlava npor. Petrem Krčálem

Otázka :

- 1. Považujete současný stav součinnosti mezi orgány Policie České republiky a obecní(městské) policie při ochraně osob a majetku, veřejného pořádku, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na území města Jihlavy za žádoucí ?*

Odpověď :

1. „ Ano, samozřejmě, že považuji současný stav součinnosti městské policie a Policie České republiky, mám na mysli úroveň základního útvaru, obvodní oddělení, za velice příkladný pro ostatní regiony. Myslím si, že se současným stavem mohu být nad rámec spokojený. Teď nehovořím jen o oblasti veřejného pořádku, ale také o ochraně zdraví a života osob, jejich majetku, ale i na úseku problematiky bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, samozřejmě na území města Jihlavy.“

Otázka :

- 2. Můžete uvést konkrétní příklady dobré součinnostní praxe ?*

Odpověď :

2. „ Pokud bych měl pohovořit o konkrétních příkladech součinnostní praxe, zejména pozitivní, pak nemůžu opomenout spolupráci na úrovni managementu, kde dochází k nepravidelným schůzkám velitelů. Myslím tím zástupce Městské policie Jihlava a velitele základního útvaru Obvodního oddělení Policie České republiky v Jihlavě. Zde se stanoví společné úkoly, část se jich rozdělí, ale také se uplynulé období vyhodnotí, co bylo uděláno chybně, co správně, případně co učinit pro nápravu a zároveň se zde probírá nepsaná strategie společného postupu. Předmětem jednání je oblast zajištění veřejného pořádku a dopravy na území města Jihlavy. Dále se řeší zajištění průběhu sportovních akcí, a to druhé fotbalové ligy a první ligy hokejové. Tyto akce po reakci na novou právní

úpravu, jsou zajišťovány převážně zvenčí, dokud není policie povolána na sportoviště přímo pořadatelem, v důsledku nezvládnutí pořadatelské služby. Dále v rámci součinnosti, předávají strážníci městské policie z každé služby seznam kontrolovaných osob, které slouží Policii České republiky k vyhodnocení a porovnání s nápadem trestné činnosti na teritoriu města Jihlava a slouží tak k typování možných pachatelů, zejména pokud již mají trestní minulost. Stejně tak městská policie využívá seznam hledaných a pohřešovaných osob, na základě kterých pak reaguje při běžných kontrolách v terénu a zpětně předává tyto informace k využití policie. Součinnost Městské policie Jihlava a Policie České republiky, zejména základního útvaru pořádkové policie, je na nadstandardní úrovni. To lze spatřovat i na příkladě, kdy obvodní oddělení policie využívá v současné době mobilní telefony, které jsou Městskou policií Jihlava dány do služebního užívání základnímu útvaru policie. Tak jak byl mediálně uveřejněn problém měření rychlosti městskou policií, tak v Jihlavě s tímto žádné potíže nejsou. Základní útvar vytýčí dopravní značkou úsek měření rychlosti v prostorách města a městská policie zde svými technickými prostředky rychlost měří, jak jí to zákonná úprava umožňuje. Dalším bodem dobré spolupráce jsou záchyty drobných krádeží v obchodních domech, ke kterým se strážníci často dostávají. Zde strážníci ověřují z místa, cestou evidencí, kterými disponuje Policie České republiky, zda nejde o recidivu a případně osobu předává policii k dalším úkonům. Změnový zákon, který mění zákon o obecní policii, umožňuje dnes strážníkům městské policie, a také to tak u nás chodí, že dnes již do protialkoholní záchytné stanice nemusíme všechny osoby vozit sami, ale dělají velkou část této práce za nás právě strážníci městské policie. Dále veškeré přestupky, kde se objevuje alkohol, řeší městská policie ve své kompetenci.“

Otázka :

3. *Můžete uvést konkrétní oblasti, kde je uplatnění vzájemné součinnosti problematické ?*

Odpověď :

3. „Myslím, že oblast, kde by uplatnění vzájemné součinnosti bylo problematické neznám. Nechtěl bych se chlubit, ale přál bych i ostatním regionům, aby u nich vztahy městské policie a Policie České republiky byly také na tak dobré úrovni

jako u nás. Myslím, že je vše v lidech a systém musí být funkční od managerů až po řadové policisty a strážníky.“

Otázka :

4. *Můžete uvést některé návrhy na opatření směřované k zefektivnění spolupráce městské policie a Policie České republiky ?*

Odpověď :

4. Určitě je vždy co zdokonalovat, i když je systém sebedokonalejší. Z mého pohledu , by jedním z možných návrhů na zefektivnění spolupráce mohl být návrh, aby evidence motorových vozidel a obyvatel se dostaly do přímého užití městské policii, která tak zdlouhavou cestou tyto údaje ověřuje. Dalším návrhem či přáním je, aby kamerový systém, kterým opačně disponuje pouze městská policie, mohl volně užívat i základní útvar Policie České republiky, pro zjednodušený a rychlejší postup. Myslím, že by se nemělo stát kritériem budoucnosti, aby se posuzoval statisticky podíl městské policie na celkové objasňenosti v oblasti veřejného pořádku a dopravy, neboť by toto vyvolávalo rivalitu a mohl by být narušen tento dlouhodobě budovaný, dobře zaběhlý systém spolupráce.

PŘÍLOHA č. II

Řízený rozhovor se zástupcem ředitele Městské policie v Jihlavě Bc. Stanislavem Mašterou

Otázka :

- 1. Považujete současný stav součinnosti mezi orgány Policie České republiky a obecní(městské) policie při ochraně osob a majetku, veřejného pořádku, bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na území města Jihlavy za žádoucí?*

Odpověď :

1. Myslím, že vzájemné vztahy v rámci součinnosti těchto obou subjektů jsou na velice dobré úrovni. Není to samozřejmě zásluha jednotlivců, ale zásluha dobrého vzájemného působení od úrovně managementu, až po řadového strážníka či policistu. To si myslím, že platí pro všechny zmíněné oblasti, i když hlavní doménou jsou místní záležitosti veřejného pořádku.

Otázka :

- 2. Můžete uvést konkrétní příklady dobré součinnostní praxe ?*

Odpověď :

2. Pokud mám hovořit o konkrétních příkladech součinností praxe, pak určitě stojí za zmínění, zajišťování sportovních akcí, kde jsou vytvářeny i kombinované hlídky Policie České republiky a městské policie, kde se snažíme zejména v prostorách mimo sportoviště, zajistit hladký průběh těchto akcí. Určitě sem patří i zajišťování veřejného pořádku při pořádání různých hudebních setkání, která se převážně pořádají v prostorách sportovišť, hale ledního hokeje a na dalších místech. Samozřejmě naše město se netají tím, že se zde čas od času objeví i jiné akce s větší soustředěností osob. V poslední době stojí za zmínku například pochod pravicových extremistů Jihlavou. K těmto všem akcím se volí společná strategie a každý má svůj specifický úkol, tak , abychom se při těchto akcích nekopírovali.

Otázka :

3. *Můžete uvést konkrétní oblasti, kde je uplatnění vzájemné součinnosti problematické ?*

Odpověď :

3. Nedokáži specifikovat žádnou oblast, ve které by součinnost obou subjektů měla kritická místa, a kde by součinnost byla problematická. Myslím, že bych si tím i odporoval, a tak mohu odpovědět na tuto otázku jen potvrdit to, co jsem již uvedl.

Otázka :

4. *Můžete uvést některé návrhy na opatření směřované k zefektivnění spolupráce městské policie a Policie České republiky ?*

Odpověď :

5. Pokud bych hovořil o efektivitě součinnosti, pak mě napadne možnost, aby strážníci městské policie nemuseli zdlouhavě provádět zjišťování informací z databází evidencí obyvatel a motorových vozidel, ale aby těmito databázemi disponovali sami.

ABSTRAKT

HARUDA, V. *Součinnost Policie České republiky a obecní policie se zaměřením na okres Jihlava* : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 59 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova : spolupráce, součinnost, povinnosti, oprávnění, Policie České republiky, obecní (městská) policie, strážník, policista, zefektivnění, koordinace, zákon

Práce řeší problematiku vztahů Policie České republiky, zejména základních útvarů služby pořádkové policie a obecní (městské) policie, v daném případě se zaměřením na teritoriálně vymezené území okresního města Jihlava. Předmětná práce pojednává o vzájemné spolupráci a realizaci konkretizovaných součinnostních vztahů těchto dvou subjektů a to z různých úhlů pohledu. Analyzuje jednotlivá oprávnění a povinnosti strážníků a policistů, legislativní prostředky a novou právní úpravu stěžejních zákonů v souvislosti se zkoumanou problematikou, kterou je spolupráce. Shrnuje jednotlivé legislativní nástroje, postavení policisty a strážníka v pozici k zaměstnavateli, rozdílnost použití zbraně a další faktory ovlivňující součinnost. Zkoumá vybrané problémy praktické součinnosti, zejména v prostředí města Jihlavy s tím, že rovněž poukazuje na podrobnou analýzu a rozbor praktických příkladů, které v dostatečné míře postihují uplatnění tzv. dobré praxe dotčených veřejnoprávních subjektů, zejména při zajišťování ochrany místních záležitostí veřejného pořádku, občanského soužití a majetku na daném území.

ABSTRACT

HARUDA, V. *Coordination of Police of the Czech Republic and Municipal police with the focus on the Jihlava district*: Bachelor dissertation. České Budějovice : College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009. 59 p. Head of the bachelor dissertation: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Key words : cooperation, coordination, obligations, authority, Police of the Czech Republic, Municipal police, patrol man, policeman, better efficiency, coordinating, law

The work deals with the problems of relations between the Police of the Czech Republic, especially basic departments of the public safety police services and Municipal police, in this case with the focus on the territory of the district town of Jihlava. This work deals with mutual cooperation and implementation of particular coordination relations between these two organizations from different points of view. It analyses different authorities and obligations of patrol municipal police and policemen, legislative means and new legal adjustment of key laws in connection with the analyzed sphere, which is cooperation. It summarizes different legislative tools, the position of policemen and patrol men towards their employers, differences in using arms and other factors influencing coordination. It investigates chosen problems of practical coordination, especially in the town of Jihlava with pointing to the detailed analysis of practical examples which cover efficiently the area of applying the so-called good practice of the mentioned organizations of public safety – mainly during the process of ensuring the local safety and protection, civil relations and property in the given territory.